

مختار از ظرفیت پنهان محبت ایرانیان به اهل بیت (ع) به خوبی بهره برد

مترجم کتاب «مختارنامه» گفت: مختار ثقفی که می‌دانست ایرانیان سال‌ها مورد تبعیض اعراب واقع شده‌اند، از ظرفیت پنهان محبت آنان نسبت به اهل بیت (ع) به خوبی بهره برد.

مترجم کتاب #171& مختارنامه؛ گفت: مختار ثقفی که می‌دانست ایرانیان سال‌ها مورد تبعیض اعراب واقع شده‌اند، از ظرفیت پنهان محبت آنان نسبت به اهل بیت (ع) به خوبی بهره برد.

حجت‌الاسلام ابوالفضل هادی‌منش، نویسنده، مترجم، پژوهشگر و مدیر گروه علمی روش تحقیق و نویسندگی شورای عالی مدیریت حوزه علمیه قم است که پیش از این گفت‌وگویی مفصلی از وی درباره ترجمه اثری با عنوان #171&المختار؛ نوشته باقر شریف‌القرشی، از نویسندگان شیعه عراقی اهل نجف در فارس منتشر شده بود. او در یک گفت‌وگویی دیگر در خصوص بهره‌گیری از ظرفیت‌های پنهان و خفته محبت ایرانیان به اهل بیت عصمت و طهارت (ع) و انطباق ظرافت‌های تشریح شده در تاریخ با آنچه در مجموعه تلویزیونی #171&مختارنامه؛ آمده، سخن گفته است که در آستانه پخش قسمت تازه‌ای از این سریال جذاب و تاریخی، توجه شما را به این گفت‌وگو جلب می‌کنیم.

* مختار از ظرفیت موالیان استفاده زیادی کرده است

هادی‌منش اظهار داشت: در تاریخ آمده است که در اردوگاه مختار، ده‌ها هزار نفر به زبان فارسی سخن می‌گفتند. اینها از نسل کسانی بودند که سال‌ها، تبعیض در حکومت اسلامی را مشاهده کرده و کینه بسیاری از اعراب به دل گرفته بودند.

وی درباره چرایی و ریشه این موضوع افزود: علت این بود که اگر جنگجوی عربی در طول سال در جنگ‌ها شرکت می‌کرد، بهره‌ای معادل 2 هزار درهم می‌برد. این مبلغ برای اعراب - که به دلیل کثرت جنگ‌ها درآمد خوبی کسب کرده بودند - زیاد نبود، اما ایرانیان، سهمی نابرابر با اعراب داشتند و همین مبلغ را به آنها نمی‌دادند.

این پژوهشگر تاریخ اسلام اضافه کرد: اختصاص این مواجب نابرابر از خلیفه دوم شروع شد و در دوره معاویه به اوج رسید. به این شکل که ابتدا مواجب یک ایرانی، 15 درهم و در زمان معاویه، کلاً حذف شد. یعنی ایرانی‌ها بی‌جیره و مواجب باید در جنگ‌ها شرکت می‌کردند.

هادی‌منش با بیان اینکه علی (ع) به این بی‌عدالتی پایان داد، اظهار داشت: یکی از دلایل علاقه به امیرالمومنین (ع) این بود که او بهره و مواجب ایرانیان و اعراب را یکسان و عدالت را برقرار کرد.

وی تأکید کرد: حضرت علی (ع) توانست تبعیض‌های مالی را بردارد، اما تبعیض‌های اجتماعی را نمی‌توانست از بین ببرد. اعراب از ایرانیان همسر انتخاب نمی‌کردند و نژادپرستانه، آنها را زیر دست خود کرده بودند.

مترجم کتاب #171& مختارنامه؛ گفت: امیرالمومنین در توصیه‌ای به ایرانیان فرمودند: #171&علیکم بالتجاره؛ آنها هم با این سفارش به سراغ علوم و فنون رفتند و در دوره عبدالملک مروان با یک جهش علمی، خودشان را از اعراب بالا کشیدند.

وی ادامه داد: به این شکل بود که اکثر حرفه‌ها و مشاغل علم و صنعت در تمام شاخه‌ها، حتی ادبیات عرب و صرف و نحو در اختیار ایرانیان قرار گرفت. جالب اینجاست که دانشمندان صرف و نحو عربی، ایرانی بودند و بهتر از خود عرب‌ها می‌توانستند این علم را رواج دهند. افرادی مثل سیبوی‌ها که از بزرگان ادبیات عرب هستند، ایرانی‌اند.

هادی‌منش گفت: مقابله با تبعیض از سوی امیرمؤمنان، آنها را محب‌خاندان علی (ع) کرده بود و حالا بعد از یک دوره فترت طولانی، این مختار بود که به آنها اجازه می‌داد سوار بر اسب بشوند. در حالی که قبلاً چنین اجازه‌ای نداشتند و به همین دلیل در جنگ‌ها تلفات زیادی می‌دادند.

مدیر گروه علمی روش تحقیق و نویسندگی شورای عالی مدیریت حوزه علمیه قم تصریح کرد: میرباقری با کنایه و اشاره‌های غیرمستقیم همین موارد را عنوان می‌کند. متوجه است که چگونه این محبت را نشان دهد، اما در لفافه و پنهان دارد پیام می‌دهد. بنابراین مختار از ظرفیت محبت و ارادت ایرانیان به خاندان عصمت و طهارت بهترین بهره‌ها را گرفت.

* از سبیل تاباندن عمر سعد تا سوارکاری ایرانیان

وی با بیان اینکه بیشتر ظرایف و دقایق مندرج در تاریخ زندگی مختار ثقفی در مجموعه تلویزیونی #171&مختار؛ مشاهده می‌شود، گفت: هر قسمت تازه‌ای که از سریال مختارنامه پخش می‌شود، بیش از قبل اطمینان می‌یابم که داوود میرباقری، منابع متعدد تاریخی را پیش از ساخت این مجموعه مطالعه کرده و آنها را مورد بررسی دقیق قرار داده است.

این پژوهشگر تاریخ اسلام ادامه داد: اینکه شما می‌بینید عمر بن سعد، سبیلش را دائماً می‌تاباند و ریش خود را به بازی می‌گیرد، جز شخصیت اوست و چیزی نیست که میرباقری از خودش درآورده باشد. بلکه همین رفتار او در منابع تاریخی مانند #171&تاریخ طبری؛ منعکس شده است.

مترجم کتاب #171& مختارنامه؛ با بیان اینکه اثر مؤفق هنری، خواص را قانع و عامه مردم را سرگرم می‌کند، افزود: نویسنده و کارگردان این مجموعه، تقریباً جای حرف و حدیث باقی نگذاشته و اجازه انتقادهای غیرمنطقی به محتوا و مضمون را نمی‌دهد. هادی‌منش، یکی دیگر از نقاط توجه نویسنده این مجموعه را دقت نظر روی موالیان دانست و گفت: ایرانیان یا همان عجم‌ها، اجازه نداشتند که در مقابل جنگجویان عرب سوار بر اسب شوند و همواره پیاده بودند. این در حالی بود که ایرانیان، سوارکاران بسیار ماهری بودند، اما حکام و خلفای عرب اجازه این کار را به آنها نمی‌دادند تا عجم‌ها، همواره شهروند درجه چندم باشند.

وی ادامه داد: ما این قضیه را به خوبی حتی در زمان یزید مشاهده می‌کنیم. اما مختار به ایرانیانی مانند #171&؛ کیان؛ که به واسطه علاقه و محبت به اهل بیت (ع) در رکاب مختار بودند، به خوبی میدان می‌دهد تا برای جنگاوری در مقابل آل ابی‌سفیان پرورش یابند.

مدیر گروه علمی روش تحقیق و نویسندگی شورای عالی مدیریت حوزه علمیه قم افزود: میرباقری به خوبی نشان می‌دهد که این افراد، مزدور نیستند که در مقابل مال دنیا بجنگند. تلاش کرد که کسی چنین گمانی نبرد و الحق که خوب این تلاش به نتیجه رسید و اوج محبت و مودت ایرانیان (موالیان) نسبت به ساحت اهل بیت (ع) آشکار شد.

وی ادامه داد: مختارنامه در چهره‌آرایی و گریم بازیگران نیز بسیار مؤفق است؛ چرا که مثلاً سیمایی که از شمر بن ذی‌الجوشن در این سریال می‌بینیم کاملاً منطبق بر مشخصاتی است که از شمر در تاریخ ذکر شده است.

* سریال مختارنامه بهتر از مجموعه امام علی (ع) است

هادی‌منش آنگاه به یک تطابق تاریخی دیگر اشاره کرد و گفت: اینکه کوفه شهری بدون دروازه در مجموعه معرفی می‌شود، کاملاً درست است؛ چرا که این شهر به #171&؛ مدینه الجیش؛ یا شهر جنگجویان معروف بوده است. به این معنا که کوفه همیشه آماده رزم و نبرد بوده و شهروندانش به جنگ‌های پیاپی عادت داشته‌اند.

وی با بیان اینکه به‌کارگیری جنبه‌های عاطفی - احساسی موجود در مجموعه #171&؛ مختارنامه؛ طبیعت کار هنرمند است، خاطر نشان کرد: تا اینجا سریال، متوجه وفاداری کامل نویسنده و کارگردان نسبت به حوادث و وقایع تاریخی شده‌ام.

این نویسنده مذهبی ادامه داد: برخلاف اینکه می‌گویند سریال امام علی (ع) بهتر از مختارنامه بود، اما من گمان می‌کنم که این اثر بسیار قوی‌تر از مجموعه امام علی (ع) و در بافت عامه تاثیرگذارتر واقع شده است.

هادی‌منش اظهار داشت: پایبندی میرباقری به متون و منابع، مثال زدنی و تحسین‌برانگیز است. این نکته هم بسیار مهم است که سبب شد نگاه‌ها به مختار عوض بشود.

* فقط وهابیون با این داستان دشمنی دارند

نویسنده کتاب #171&؛ پیشوایان و پارسیان؛ با اشاره به فعالیت گسترده وهابیون افراطی علیه تشیع خاطر نشان کرد: کسانی مانند #171&؛ عثمان الخمیس؛ با راه‌اندازی پایگاه‌های اینترنتی به زبان فارسی، دست به انتشار کتاب‌هایی می‌زنند که به دلیل قدیمی بودن یا محدودیت شمارگان کتاب به هیچ وجه در بازار نشر یافت نمی‌شوند و حتی نمی‌شود پلی‌کپی‌ای از کتاب تهیه کرد، اما این افراد، کتاب‌های مورد نظر را با چند فرمت روی سایت خود می‌گذارند تا اندیشه‌های وهابی را در برابر تفکرات شیعی مطرح کنند.

وی در پایان گفت: همین اندیشه‌های خطرناک، درصدد مقابله با نفوذ تفکر شیعه هستند و مخالفت آنان با پخش #171&؛ مختارنامه؛ به زبان عربی از شبکه‌های عرب زبان به همین دلیل است.

یادآور می‌شود، حجت‌الاسلام هادی‌منش، امسال همزمان با روز وحدت حوزه و دانشگاه، به عنوان پژوهشگر برتر حوزوی برگزیده شد. از کتاب‌های وی می‌توان به #171&؛ نسیم محرم؛ عاشوراییان، فرهنگ و بزم و چکامه #171&؛، پاداش مهربانی؛ #171&؛ آیین ستایشگری در اصول و روش مداحی #171&؛، چشم در چشم فرات؛ بررسی زندگانی و نقش الگویی حضرت عباس (ع) #171&؛، آفتاب حسن؛ رویکردی تحلیلی به زندگانی امام حسن مجتبی (ع) #171&؛، داستان‌های اخلاقی عالمان و بزرگان دین #171&؛، سفیر صبح؛ پژوهشی تحلیلی در زندگانی و تلاش‌های سیاسی حضرت مسلم بن عقیل (ع) #171&؛، سایه ماه؛ بررسی زندگانی و نقش الگویی حضرت رقیه (ع) #171&؛، آفاق اندیشه با نگاهی به زندگانی امام محمدباقر (ع)؛ و ... اشاره کرد.

گفت‌وگو و تنظیم از: حمید محمدی محمدی